δόσεως τοῦ Βαρθολομαίου, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα δύναται νὰ συναγάγῃ τις, ὡς π.χ. : α') Ὅτι κατὰ τὸν ἑνδέκατον αἰῶνα μεσοῦντα ἐγράφοντο ἀκόμη ὕμνοι ἐκ τοῦ κοντακίου καὶ τριῶν οἴκων, ἐνῷ ἡ περικοπὴ εἶχε προχωρήσει εἰς τὸ κοντάκιον εἰς ἕνα οἶκον. β') Περὶ τοῦ ἑορτολογίου τῆς Κρυπτοφέρρης κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον. γ') ὅτι ὁ Βαρθολομαῖος ἦτο καὶ μελῳδὸς (ἰδιομέλων ἰδίᾳ) εἰς περιωρισμένην κλίμακα· κυρίως ὅμως ἐλεηλάτει τὴν πρὸ αὐτοῦ ὑμνογραφίαν, τοὺς Πατέρας κ.ἄ. συγγραφεῖς (μέχρι καὶ τοῦ Μεθοδίου Ὀλύμπου, πρβλ. σ. 151), καὶ φυσικὰ τὴν Γραφήν. δ') Ὅτι ἐγνώριζεν ἄριστα ἑλληνικά, Ἕλλην ὡς ἦτο.

Καὶ πέραν τούτου, ἐπιβάλλεται ἡ ἐξονυχιστικὴ ἔρευνα τῆς διαμορφώσεως τῶν λειτουργικῶν βιβλίων καὶ δὴ κατὰ τοὺς αἰ. θ'-ιβ', διὰ νὰ χυθῇ φῶς ἐπὶ τῆς παραδόσεως τῆς Ὑμνογραφίας τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τοῦ μεγάλου τούτου ἐπιτεύγματος τῆς Βυζαντινῆς Λογοτεχνίας.

Εἰς τὸ ἔργον τοῦτο συμβάλλει ἀξιολόγως ὁ ἐκδότης πατὴρ Γερμανὸς καὶ ἡ Σεβασμία Μονὴ τῆς Κρυπτοφέρρης, ἥτις ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι κέντρον φωτεινῶν μελετῶν καὶ σπουδῆς.

Ν. Β. ΤΩΜΑΔΑΚΗΣ

Κ. Ἀμάντου, Σύντομος Ἱστορία τῆς Κύπρου. Ἀθῆναι 1956. Σύλλογος πρὸς διάδοσιν Ὠφελίμων βιβλίων, περίοδος δευτέρα ἀρ. 1. 8⁰, σσ. 189.

Ὁ Σύλλογος ὁ ὁποῖος τόσας προσέφερεν ὑπηρεσίας διὰ τῆς ἐκδόσεως παλαιότερον τῶν ὠφελίμων βιβλίων (σειρὰ ἐρυθρά, σειρὰ πρασίνη), ἱστορικῶν καὶ λαογραφικῶν δημοσιευμάτων, καὶ τοῦ περ. «Ἑλληνικά», ἐπαναρχίζει τὴν δραστηριότητά του διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ὡς ἄνω βιβλίου τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ καὶ ὁμοτίμου καθηγητοῦ τοῦ Πανεπ. Ἀθηνῶν κ. Κ. Ἰ. Ἀμάντου, τοῦ γνωστοῦ συγγραφέως τῆς Ἱστορίας τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους. Τὸ θέμα καθίσταται ἐπικαιρότατον ἐκ τῆς σημερινῆς θέσεως τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ, ἀγωνιζομένου τὸν ὑπὲρ πάντων ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ, μὲ τὴν συμπαράστασιν ὁλοκλήρου τοῦ Ἔθνους. Ἔπρεπε λοιπόν, παρὰ τὰ ἄλλα πολυάριθμα ἀγωνιστικὰ καὶ λογοτεχνικὰ βιβλία περὶ Κύπρου, νὰ ὑπάρξῃ καὶ ἔγκυρον ἐκλαϊκευτικὸν μέν, ἀλλ' ἐπὶ ἐπιστημονικῆς βάσεως στηριζόμενον. Τὸ ἔργον τοῦτο ἀνέλαβεν ὁ καθ. Ἄμαντος μὲ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν σαφήνειαν, ἁπλότητα, ἐνημερότητα εἰς τὰς πηγὰς καὶ εὐθυκρισίαν. Πρὸς τοῦτο ἦτο παρεσκευασμένος ὄχι μόνον διὰ τῆς μελέτης, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ὑπηρεσίας του ὡς γυμνασιάρχου κλπ. (1911-1912) ἐν Κύπρῳ καὶ τῆς γνωριμίας προσώπων πραγμάτων καὶ συνθηκῶν.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
19/09/2024 00:09:18 EEST - 18.226.87.141

Μετὰ λίαν ἐνδιαφέροντα πρόλογον, εἰς τὸ α' κεφ. γίνονται γενικαὶ προεισαγωγικαὶ παρατηρήσεις, εἰς τὰς ὁποίας συνδυάζεται τὸ παρελθὸν μὲ τὸ σήμερον, καὶ γίνονται χρήσιμοι ὑποδείξεις.

Τὸ β' κεφ. περιλαμβάνει τὴν ἱστορίαν τῆς Κύπρου μέχρι τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου (χαρακτηριστικῶς ὁ συγγρ. ἐπιμένει εἰς τὰ ἀρχαῖα τοπωνύμια ἅτινα διατηροῦνται καὶ σήμερον), ἐνῶ εἰς τὸ γ' κεφ. πραγματεύεται τὴν ἀπὸ Μεγ. Ἀλεξάνδρου μέχρι τοῦ Μεγ. Κων/νου. Λίαν ἐνδιαφέρον εἶναι τὸ τέταρτον διὰ τὴν Βυζ. ἐποχὴν (Χριστιανισμός, ἀραβικαὶ ἐπιδρομαί, β' βυζ. περίοδος, σταυροφορίαι), μὲ παράλληλον συνεξέτασιν τῆς ἐκκλ. ἱστορίας. Εἰς τὸ ε' κεφ. ὁμοίως ἐξετάζεται ἡ Φραγκοκρατία, εἰς τὸ ς' ἡ Τουρκοκρατία (καὶ τὰ κατὰ τὴν Ἑλλην. Ἐπανάστασιν) μέχρι τῆς Ἀγγλοκρατίας, περὶ ἧς γίνεται λόγος εἰς τὸ ζ' κεφ. Ἡ διαπραγμάτευσις τελευτᾷ μὲ τὸ κίνημα τῆς ΕΟΚΑ, τὴν δρᾶσιν τοῦ Μακαρίου Γ' καὶ τὴν παράθεσιν πολλῶν χαρακτηριστικῶν κειμένων διὰ τὸν Ἀγῶνα τόσον ἀπὸ κυπριακῆς ὅσον καὶ ἀπὸ ἑλληνικῆς κυβερνητικῆς πλευρᾶς. Ὁ συγγραφεὺς παρεμπιπτόντως ἐξετάζει τὰ τῶν σχολείων, τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐξαίρει τὸ ἔργον τῶν κυπρίων εὐεργετῶν, διακοσμεῖ τὸ βιβλίον μὲ χαρακτηριστικὰς εἰκόνας, καὶ χωρὶς νὰ δίδῃ εἰς αὐτὸ πολεμικὸν τόνον, καθιστᾷ ἐμφανῆ τὰ δίκαια τῆς ἑλληνικῆς πλειονοψηφίας τῆς ἀπὸ τεσσάρων χιλιάδων ἐτῶν Ἑλληνικῆς Κύπρου.

Εἰς τὸ ἐπίμετρον βιογραφοῦνται συνοπτικῶς ἐξέχοντες σύγχρονοι Κύπριοι λόγιοι καὶ ἀγωνισταὶ ὡς ὁ Ἰω. Οἰκονομίδης (1812 - 1884), ὁ Ἰωάννης Κυριακίδης (1853 - 1955), ὁ καθ. Σῖμος Μενάρδος (1872 - 1933), ὁ Ἰωάννης Τσαγγαρίδης (1887 - 1939) κ.ἄ.

Εἰς τὴν προμετωπίδα προέταξεν ὁ καθ. Ἄμαντος ἀπὸ τὰ Acta Sanctorum (2 Ἰουνίου) τὴν ἑξῆς ἁγιογραφικὴν ἐπίκλησιν πρὸς τὸν ἱδρυτὴν τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας Ἀπόστολον: «Βαρνάβα, τὸ τῶν Κυπρίων σέμνωμα καὶ ἐγκαλλώπισμα... τῆς πατρίδος σου πάσης φρόντισον, ὡς πάντοτε καὶ νῦν, ταῖς σαῖς ἁγίαις εὐχαῖς φυλάττων αὐτὴν ἀπὸ παντὸς κακοῦ»!

Εἰς τὸν γηραιόν μου διδάσκαλον κ. Ἄμαντον εὔχομαι ταχέως νὰ ἐπανίδῃ τὴν ἀγαπητήν του Κύπρον ἐλευθέραν.

Ν. Β. ΤΩΜΑΔΑΚΗΣ

Maria Elisabetta Colonna, Gli storici bizantini dal IV al XV secolo [I: Storici profani], con prefazione di Vittorio de Falco. — Napoli, Casa ed. Armanni, 1956 8⁰ pp. XXII + 163, L. it. 2000.

Fra i fenomeni piú interessanti di questa nostra epoca che sembra estraniarsi sempre piú dalle *humanae litterae* per dedicarsi con inau-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
19/09/2024 00:09:18 EEST - 18.226.87.141